



EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel, 12.11.1999

KOM(1999) 484 lopull.

KOMMISSION TIEDONANTO  
NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE

**EUROOPAN UNIONI JA MACAO:**  
**SUHTEET VUODEN 2000 JÄLKEEN**

# **EUROOPAN UNIONI JA MACAO: SUHTEET VUODEN 2000 JÄLKEEN**

## **Sisällys**

### **1: Johdanto**

### **2: EU:n ja Macaon suhteiden perusta**

2.1 Oikeudet, vapaudet ja arvot

2.2 Yhteinen oikeusjärjestelmä

2.3 Vankat taloussuhteet

2.4 Lupaava talous ja hyvät yhteydet Manner-Kiinaan

### **3: EU:n ja Macaon suhteiden edistäminen**

3.1 ”Yksi maa, kaksi järjestelmää” -periaatteen toteuttaminen

3.2 Taloussuhteiden vahvistaminen

3.3 Monenvälisen kaupan edistäminen

3.4 Macaon kansainvälisen aseman tukeminen

3.5 Macao koulutuksen ja kulttuurivaihdon alueellisena keskuksena

### **4: Päätelmät**

## 1: Johdanto

Macao siirtyy Kiinalle 20. joulukuuta 1999 kuuluttuaan yli neljänsadan vuoden ajan Portugalin hallinnon alaisuuteen. Euroopan unioni yhtenä Macaon tärkeimmistä kansainvälisistä kumppaneista vaikuttaa keskeisesti siirtymäprosessin kitkattomaan kulkuun sekä on mukana tukemassa alueen vakaata ja suotuisaa kehitystä jatkossa. Euroopan unionin ja Macaon väliset yhtäläisyydet – samankaltainen oikeusjärjestelmä, samat oikeudet, vapaudet ja arvot, vilkas kaupankäynti ja investoinnit sekä erityisesti erittäin vahvat kulttuuri- ja sivistykselliset suhteet – tekevät EU:sta ainutlaatuisesti soveltuvan tähän tehtävään.

Macaon tuleva vakaus perustuu keskeisesti Kiinan ja Portugalin hallitusten yhteisen julistuksen täysimääräiseen täytäntöönpanoon, jossa taataan alueen oikeudet ja vapaudet. Julistukseen sisältyy ”yksi maa, kaksi järjestelmää” -periaate, ja siinä taataan Macaon erityishallintoalueen laaja itsehallinto Kiinan kansantasavallan yhteydessä. Euroopan unioni hyödyntää kaikkia käytettävissään olevia välineitä (poliittinen vuoropuhelu, kauppa, investoinnit, yhteistyö ja kulttuurisuhteet) Macaon itsehallinnon ja sen oman elämäntavan korostamiseksi, jonka säilyttämiseen yhteisellä julistuksella sitoudutaan. Euroopan unioni uskoo, että tämä vahvistaa sekä Macaota että Manner-Kiinaa ja liittää ne molemmat tiiviimmin maailmanyhteisöön. Tällä tavoin vauhditetaan lisäksi Macaon taloudellista ja sosiaalista kehitystä elinvoimaisena väylänä Kiinan lähialueille.

Kölnissä vuoden kesäkuussa 1999 kokoontunut Eurooppa-neuvosto totesi hyvin selkeästi Euroopan Macaolle antaman tuen seuraavin sanakääntein:

"Eurooppa-neuvosto odottaa, että siirtymävaihe saadaan päätökseen Macaossa samassa myönteisessä ilmapiirissä kuin mikä sitä on tähän saakka leimannut. Yhteisö on vakuuttunut siitä, että Kiinan ja Portugalin hallitusten vuodelta 1987 olevan yhteisen julistuksen täysimääräinen täytäntöönpano varmistaa vastuun tasapainoisen siirtymisen 20. joulukuuta 1999 ja uskoo, että tulevilla erityishallintoalueella on laaja itsehallinto, ja että Macaon erityisen sosiaalisen, taloudellisen, oikeudellisen ja kulttuuriin liittyvän identiteetin jatkuvuus takaa perustan sen vakaudelle ja vauraudelle. Eurooppa-neuvosto on vakuuttunut siitä, että unionin ja Macaon väliset olemassa olevat suhteet ja käynnissä oleva yhteistyö paranevat, ja siten edistävät alueen kehittymistä edelleen."

## 2: EU:N JA MACAON SUHTEIDEN PERUSTA

### 2.1: Oikeudet, vapaudet ja arvot

Euroopan unionilla ja Macaolla on samankaltaiset oikeudet ja arvot. Macaon osalta ne sisältyvät Kiinan ja Portugalin hallitusten vuoden 1987 huhtikuussa allekirjoittamaan yhteiseen julistukseen. Julistuksella luodaan 20. joulukuuta 1999 alkaen 50 vuodeksi ”yksi maa, kaksi järjestelmää” -periaatteen mukainen Macaon erityishallintoalue, jolla on oma erillinen yhteiskunta- ja talousjärjestelmä.

Yhteisessä julistuksessa todetaan, että Macaon erityishallintoalueella on laaja itsehallinto paitsi ulko- ja puolustusasioissa, ja että se säilyttää toimeenpano-, lainsäädäntö- ja tuomiovaltansa. Hallitusta johtaa Macaon kansa, sen lakiasäättävä neuvosto antaa lait ja ylin muutoksenhakutuomioistuin on Macaossa. Nykyään voimassa olevat lait säilyvät periaatteessa muuttumattomina. Nykyinen sosiaalinen ja taloudellinen järjestelmä pysyy samana, kuten myös elämäntapa.

Yhteisessä julistuksessa todetaan lisäksi, että Macaon erityishallintoalue takaa lainmukaisesti kaikkien Macaossa asuvien oikeudet ja vapaudet, mukaan luettuina henkilökohtaiset vapaudet, sananvapaus, lehdistön vapaus, kokoontumis- ja liikkumisvapaus, lakko-oikeus ja oikeus ammatinvalintaan, vapaus harjoittaa tieteellistä tutkimusta, uskonnon- ja uskonvapaus, viestinnän vapaus sekä oikeus yksityiseen omaisuuteen.

Yhteisen julistuksen sanamuoto sisältyy tulevan erityishallintoalueen perustuslakiin tai itsehallintolakiin, jonka Kiinan kansankongressi hyväksyi vuonna 1993. Perustuslaki tulee voimaan sinä päivänä, jolloin Macao siirtyy Kiinalle.

Kulttuurinen suvaitsevaisuus sekä uskonnon- ja uskonvapaus kuuluvat olennaisesti Macaon ominaispiirteisiin. Macaossa vaalitaan sekä länsimaista että kiinalaista perinnettä.

Kaikki nämä oikeudet, vapaudet ja arvot on turvattava. Itsehallinto sekä vapauden ja perusoikeuksien kunnioittaminen ovat erottamaton osa ”yksi maa, kaksi järjestelmää” -periaatetta, jonka täydellistä toteutumista Euroopan unioni aikoo seurata tiiviisti.

Euroopan unionin läsnäolo alueella ja Euroopan ja Macaon vahvat henkilökohtaiset suhteet ovat tärkeimpiä piirteitä, jotka tekevät osaltaan Macaosta EU:n luonnollisen ponnahduslaudan koko alueelle.

## 2.2: Yhteinen oikeusjärjestelmä

Macaon oikeusjärjestelmä perustuu eurooppalaiseen mannermaiseen oikeusjärjestelmään, jossa tunnustetaan oikeuden ensisijaisuus. Siirtymäprosessin jälkeen oikeusjärjestelmä korvataan järjestelmällä, jota täsmennetään yhteisessä yhteydenpitoryhmässä Kiinan kanssa käytävissä neuvotteluissa, joissa Macaon lainsäädäntö siirretään osaksi kansallista lainsäädäntöä sellaisena kuin se oli Portugalin hallinnon alaisuudessa. Yhteisessä julistuksessa ja perustuslaissa todetaan, että Macaon voimassa oleva lainsäädäntö ei muutu, kun maa siirtyy Kiinan hallintoon.

Macaon oikeusjärjestelmässä tunnustetaan lisäksi kansainvälisen oikeuden ensisijaisuus suhteessa kansalliseen oikeuteen. Ristiriitatilanteessa välittömästi sovellettavaa sopimusta koskeva sääntö menee kansallisen oikeuden säännösten edelle. Tätä periaatetta sovelletaan myös kansainvälisiin sopimuksiin, jotka ovat voimassa Macaossa, mutta eivät Kiinassa. Kansalliset säännökset eivät voi rajoittaa tai estää kansainvälisten säännösten täytäntöönpanoa.

Perustuslaissa taataan lisäksi erityishallintoalueen laaja itsehallinto sekä alueen toimeenpano-, lainsäädäntö- ja tuomiovallan riippumattomuus. Euroopan unioni aikookin tukea näitä tärkeitä periaatteita, sillä ne on turvattava myös tulevaisuudessa.

### 2.3: Vankat taloussuhteet

Taloussuhteilla on jo vankka perusta vapaassa kaupassa ja investoinneissa. Tätä tukee Euroopan talousyhteisön ja Macaon välinen kauppa ja yhteistyötä koskeva sopimus, joka tuli voimaan vuonna 1993. EU on Macaon toiseksi suurin kauppakumppani. Sen osuus Macaon vuosittaisesta viennistä on noin 30 prosenttia; vuonna 1998 11 prosenttia Macaon tuonnista oli peräisin EU:sta. Macaon kauppa EU:n kanssa oli 447 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria ylijäämäinen vuonna 1998.

Euroopan unioni on kolmanneksi suurin sijoittaja Macaossa Kiinan ja Hongkongin jälkeen. Portugali on ehdottomasti EU:n aktiivisin sijoittaja Macaossa (27 sijoitusyritystä), seuraavina ovat Ranska (viisi yritystä) ja Yhdistynyt kuningaskunta (neljä yritystä).

Macao on mukana useissa EU:n yhteistyöohjelmissa sellaisilla avainaloilla kuin liikkeenjohto, julkinen hallinto, rahoituspalvelut, matkailu ja Eurooppaa koskeva tutkimus. Lisäksi Macao voi saada tukea Aasian investointiohjelmasta, joka tarjoaa EU:n asiantuntemusta ja rahoitusta investointien edistämiseksi.

Nykyisen talousjärjestelmän jatkuvuutta edistää myös tärkeimpien julkisten palvelujen alojen toimilupasopimusten uudistaminen yhteisessä yhteydenpitoryhmässä käytyjen neuvottelujen jälkeen. Eurooppalaiset yritykset osallistuvat niistä moniin.

### 2.4: Lupaava talous ja hyvät yhteydet Manner-Kiinaan

Macaon asukasta kohti laskettu vuosittainen tulo on noin 17 000 euroa, mikä on Aasian korkeimpia. Macao sijaitsee Guangdongin maakunnan vieressä ja Hongkongin tuntumassa. Macao on kehittynyt erikoisaloihin, kuten tekstiileihin ja leluihin, keskittyneestä tuotantotaloudesta palvelujen tarjoajaksi, jossa hallitsevassa asemassa on matkailu muiden palvelujen ohella. Macao jatkaa erikoistumistaan palveluihin ja tarjoaa ulkomaalaisille sijoittajille väylän Kiinan markkinoille.

Kiinan tekemät investoinnit Macaoon, erityisesti infrastruktuuriin, matkailuun ja kauppaan, ovat huomattavia. Macao tarjoaa Kiinalle tuotannon, jakelun sekä viennin ja jälleenviennin laivaukseen soveltuvan tukikohdan. Ulkomaalaisille sijoittajille Macao tarjoaa tutun oikeudellisen ja kulttuurisen ympäristön Kiinan kanssa käytävää kauppaa varten.

Macao on lisäksi poliittisesti vakaa, ja sen etuja ovat vapaasatama, alhainen verotus, verohelpotukset, alhaiset toimintakustannukset, runsas asuin- ja toimitilojen tarjonta, nykyaikainen infrastruktuuri, kehittynyt tietoliikennejärjestelmä, vakaa verotus- ja valuuttajärjestelmä sekä hyvin koulutettu työvoima. Macaolla on siksi johtava asema muihin alueen talousjärjestelmiin nähden.

### **3: EU:N JA MACAON SUHTEIDEN EDISTÄMINEN**

#### **3.1: "Yksi maa, kaksi järjestelmää" -periaatteen toteuttaminen**

Euroopan unioni aikoo edelleen kehittää ja vahvistaa suhteitaan Macaon erityishallintoalueen toimivaltaan kuuluvilla aloilla, jotta "yksi maa, kaksi järjestelmää" -periaatetta sovelletaan kaikilta osin. Näillä aloilla EU aikoo edelleen olla suoraan yhteydessä Macaon viranomaisiin.

Euroopan unioni seuraa tiiviisti yhteiseen julistukseen ja perustuslakiin kirjattujen periaatteiden samoin kuin yhteisessä yhteydenpitoryhmässä aikaan saatujen sopimusten täytäntöönpanoa. Se aikoo hyödyntää aktiivisesti kaikkia käytettävissään olevia keinoja, joita ovat poliittinen vuoropuhelu, yhteinen toiminta, yhteiset kannat ja yhteistyö. Komissio aikoo julkaista vuotuisen kertomuksen EU:n ja Macaon kokonaissuhteista vuodesta 2000 alkaen. Macao on selkeästi esillä unionin Kiinan kanssa käymässä poliittisessa vuoropuhelussa.

Kaikki asianomaiset – Kiina, Euroopan unioni, Portugali ja Macao – ovat jo sopineet EY:n ja Macaon välisen kauppaa ja yhteistyötä koskevan sopimuksen jatkamisesta siirtymäprosessin jälkeenkin. Sopimuksella luodaan pysyvät puitteet Macaon erityishallintoalueen ja Euroopan unionin väliselle suoralle vuoropuhelulle. Sopimuksen mukaiset rakenteet, kuten vuosittain kokoontuva sekakomissio, säilytetään.

Euroopan unioni toistaa, että siirtymäprosessin jälkeenkin on sovellettava täysin sopimuksen periaatteita, myös määräystä, jonka mukaan "tämän sopimuksen täytäntöönpano perustuu demokraattisten periaatteiden ja ihmisoikeuksien noudattamiselle, joihin sekä yhteisön että Macaon politiikka tukeutuu".

Ennen kaikkea Euroopan unioni tukee voimakkaasti demokratian kehitystä alueella. Macaon perustuslaissa vahvistetun poliittisen järjestelmän mukaan lakiasättävän kansalliskokouksen kaikkia jäseniä ei valita yleisissä vaaleissa. EU uskoo, että olisi viime kädessä Macaon ja koko Kiinan etujen mukaista, että alueen kehitystä kohti demokratiaa jatkuvasti edistetään.

"Yksi maa, kaksi järjestelmää" -periaatteen onnistunut toteutuminen vaatii myös pätevän ja tehokkaan julkisen hallinnon jatkuvaa kehittämistä.

Euroopan unioni pitää tärkeänä, että Macaossa sovelletaan kaikilta osin YK:n taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevaa kansainvälistä yleissopimusta, YK:n kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevaa kansainvälistä yleissopimusta sekä Kansainvälisen työjärjestön piiriin kuuluvissa yleissopimuksissa vahvistettuja perustynormeja. EU on tyytyväinen siihen, että Kiina on sitoutunut tiedottamaan säännöllisesti näiden yleissopimusten täytäntöönpanosta Macaossa.

### 3.2: Taloussuhteiden vahvistaminen

Euroopan unioni toistaa kauppaa ja yhteistyötä koskevan sopimuksen päätavoitteen tehostaa ja laajentaa kauppaa sekä kahdenvälisiä taloussuhteita Macaon kanssa etupäässä palvelusektorilla Macaon hallituksen asettamien ensisijaisten tavoitteiden tukemiseksi.

Euroopan unioni uskoo kauppasuhteiden parantuvan edelleen siirtymäprosessin jälkeen. Perustuslain mukaan Macao muodostaa erillisen tullialueen, minkä Euroopan unioni ottaa edelleenkin kauppasuhteissaan huomioon.

Euroopan unioni tukee Macaon aikomusta perustaa Euroopan yhteisöä varten kaupan ja talouden virasto säännöllisen vuoropuhelun varmistamiseksi kauppaan, talouteen ja yhteistyöhön liittyvissä asioissa.

Euroopan unioni panee merkille Macaon taloudelliset mahdollisuudet palvelualalla. EU pyrkii edistämään eurooppalaisia investointeja alueella. Tätä varten EU aikoo aktiivisesti hyödyntää tällä hetkellä käytettävissään olevia välineitä, erityisesti Aasian investointiohjelmia, sekä ottaa käyttöön uusia välineitä. EU pyrkii lisäksi edistämään suoraa vuoropuhelua EU:n ja Macaon yksityisyritysten välillä.

Toinen tärkeä keino, jolla unioni voi tunnustaa Macaon itsehallinnon, on selvästi vahvistaa, että yhteisen viisumiluettelon osalta Macaota pitäisi arvioida vallan siirtämisen jälkeen sellaisena kuin Macao on tänään, eli sen omien ansioiden perusteella. Tämä olisi osoitus EU:n luottamuksesta Macaon tekemiin järjestelyihin, joiden tarkoitus on varmistaa, että uusi Macaon erityishallintoalueen passi on varma. Macaon kansalaisten vapaampi pääsy Euroopan maihin varmasti vahvistaisi ja helpottaisi taloudellisia ja muita yhteyksiä ja olisi osoituksena unionin luottamuksesta Macaon tulevaisuutta kohtaan. Tämä olisi sekä unionin että Macaon etujen mukaista.

### 3.3: Monenvälisen kaupan edistäminen

Maailman kauppajärjestön perustajajäsenenä Macao voi välittää Kiinalle WTO:n jäsenyyden edut ja antaa kokemuksia maailman kauppajärjestelmän sääntöjen soveltamisesta. Euroopan unioni kehottaa Macaota osallistumaan aktiivisesti WTO:n alakohtaisiin, esimerkiksi televiestintää ja rahoituspalveluja koskeviin sopimuksiin.

### 3.4: Macaon kansainvälisen aseman tukeminen

Euroopan unioni tukee Macaota sen oman elämäntavan säilyttämisessä sellaisena, kuin se taataan alueen perustuslaissa. Tähän elämäntapaan sisältyvät Euroopan läsnäolon jatkuvuus ja henkilökohtaisten suhteiden vahvistaminen Eurooppaan.

Euroopan unioni tukee Macaota myös sen osallistuessa jatkossakin kansainvälisten järjestöjen ja foorumien toimintaan kansainvälisen asemansa mukaisesti.

### 3.5: Macao koulutuksen ja kulttuurivaihdon alueellisena keskuksena

Euroopan unioni aikoo tukea Macaota koulutuksen ja kulttuurivaihdon alueellisena keskuksena sekä lainsäädännön, matkailun, julkisen hallinnon, liikkeenjohdon ja Eurooppaa koskevan tutkimuksen keskuksena. EU kehottaa lisäksi Macaota lisäämään Eurooppa-tietoutta Aasiassa ja Aasian tuntemusta Euroopassa. Tällä tavoin edistetään keskinäistä yhteisymmärrystä ja helpotetaan näiden kahden mantereiden välistä taloudellista yhteistyötä.

Lisäksi Macao voi osallistua edelleen EU:n ja Aasian alueellisiin yhteistyöhankkeisiin sekä kahdenvälisiin hankkeisiin Kiinan kanssa, erityisesti niihin, jotka vastaavat sen omia ominaispiirteitä. Näitä ovat henkilöresurssien kehittäminen, koulutus sekä korkeakoulujen yhteistyöjärjestelmät.

Unionin ja Macaon yhteistyöviranomainen sijoitetaan Macaoon auttamaan jonkin aikaa kahdenvälisen yhteistyön koordinointia Hongkongiin ja Macaon perustetun Euroopan komission toimiston alaisuudessa.

## 4: PÄÄTELMÄT

Euroopan unioni katsoo, että Macaolla on keskeinen asema Aasian ja Euroopan välisenä siltana etenkin seuraavilla aloilla:

- demokratia, ihmisoikeudet, yksilön vapaudet ja niihin liittyvät asiat
- talous ja kauppa, mukaan luettuna WTO
- kulttuuri: koulutuksen ja kulttuurivaihdon alueellinen keskus.

Euroopan unioni aikoo säilyttää ja kehittää ystävällismielisiä suhteita Macaoon ennen siirtymäprosessia ja sen jälkeen. EU uskoo, että sillä on merkittävä ja keskeinen tehtävä auttaa Macaota perustuslain täysimääräisessä täytäntöönpanossa, jotta alueen vauras ja vakaa tulevaisuus turvataan siirtymäprosessin jälkeen. Tämän vuoksi EU aikoo:

- olla edelleenkin suoraan yhteydessä Macaon viranomaisiin perustuslain mukaisilla aloilla.
- seurata tiiviisti ja edistää ”yksi maa, kaksi järjestelmää” -periaatteen toteutumista tukeakseen täysin Macaon poliittista, taloudellista ja kulttuurista itsehallintoa sekä Kiinan ja Portugalin hallitusten yhteisessä julistuksessa lueteltujen oikeuksien ja vapauksien säilyttämistä.
- huolehtia Euroopan komission ja Macaon välisen kauppaa ja yhteistyötä koskevan sopimuksen täysimääräisestä täytäntöönpanosta kahdenvälisiä suhteita vahvistavana välineenä.



- toimia suoraan Macaon kanssa kansainvälisenä kumppanina ja pitää yllä säännöllisiä ja läheisiä suhteita.
- helpottaa eurooppalaisia investointeja alueella, erityisesti palvelualalla, hyödyntämällä nykyisiä tai uusia yhteisön välineitä sekä edistämällä suoraa vuoropuhelua yritysten edustajien välillä.
- toivottaa tervetulleksi Macaon Euroopan yhteisöä varten perustettavan kaupan ja talouden viraston keinona varmistaa säännöllinen vuoropuhelu kauppaan, talouteen ja yhteistyöhön liittyvissä asioissa.
- kannustaa Macaota tiedottamaan Kiinalle WTO:n jäsenyyteen liittyvistä kokemuksistaan Kiinan liittyessä WTO:hon.
- seurata niiden kansainvälisten yleissopimusten täytäntöönpanoa, joiden sopimuspuolena Macao on, ja rohkaista Macaota liittymään uusiin yleissopimuksiin.
- auttaa Macaota vahvistamaan alueellista tehtäväänsä henkilöresurssien alalla koulutuksen, tiedotus- ja vaihtotoiminnan avulla sekä liittämällä toimintaan mukaan erityisesti tiedotusvälineet, kulttuurivaihdon, kansalaisyhteiskunnan yksiköt ja korkeakoulut. Tämä tavoite olisi toteutettava osana erityishallintoalueen ja EU:n viranomaisten toimia sekä ottamalla erityishallintoalue mukaan alueellisiin hankkeisiin.

KOM(1999) 484 lopullinen

# ASIAKIRJAT

**FI**

**11 02 10 06**

---

Luettelonumero : CB-CO-99-481-FI-C

---

Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto  
L-2985 Luxemburg